

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ละครโทรทัศน์ถือเป็นรายการที่จำเป็น และสำคัญอย่างมากสำหรับสถานีโทรทัศน์ เพราะเป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมจำนวนมาก คือสามารถให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมทุกเพศ ทุกวัย ช่วยให้ความเพลิดเพลิน ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด อีกทั้งเนื้อเรื่องยังแฝงคติสอนใจ ซึ่งผู้ชมอาจจะนำมาเอาแง่คิดนั้นมาช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ซึ่งอาจคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในละคร

การผลิตละครโทรทัศน์ มีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย และแต่ละฝ่ายก็รับรู้เรื่องราวหรือกระบวนการของละครกันได้หลายแง่มุม สำหรับกลุ่มผู้ชมนั้น ละครโทรทัศน์สามารถเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่ให้ความบันเทิงแก่มวลชนโดยทั่วไป (Popular culture of entertainment) และสำหรับผู้อุปถัมภ์รายการแล้ว ละครโทรทัศน์สามารถเป็นสินค้าทางธุรกิจ (economic commodity) ที่สิ่งทีธุรกิจต่าง ๆ อยากร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้อง และท้ายที่สุด สำหรับผู้สร้างละครบางกลุ่ม ละครโทรทัศน์นั้นมีความหมายเทียบเท่ากับผลงานศิลปะชิ้นหนึ่งที่มีค่ายิ่ง (กาญจนา แก้วเทพ, 2536:11)

การผลิตละครโทรทัศน์ ในระยะแรกนั้นมีข้อจำกัดอยู่มากมาย เช่น ต้องผลิตออกอากาศในรูปของรายการสด ทำให้ยากต่อการแก้ไขข้อบกพร่องในระหว่างการออกอากาศ การจัดองค์ประกอบของฉากถูกจำกัดด้วยขนาดของพื้นที่และช่วงเวลา, อุปกรณ์ทางเทคนิคยังไม่ดีพอเมื่อรวมเข้ากับปัญหาด้านบุคลากรผู้จัดทำ เช่น การผลิตรายการและการแสดงไม่มีพิธีรีตองเท่าที่ควร การนำละครเรื่องเดิมมาแสดงอย่างซ้ำซากหรือนำมาแสดงอย่างยึดเยื้อจนเกินไป หรือแม้แต่การมีเจ้าหน้าที่สำหรับบอกบทนักแสดงจนเสียงลอดออกมาในขณะที่ออกอากาศ เป็นต้น เหล่านี้เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ชมเริ่มเสื่อมความนิยมในละครโทรทัศน์ หันไปชมรายการ

ประเภทอื่น ทำให้คณะผู้จัดทำละครโทรทัศน์ค่อย ๆ เลิกการผลิตไปเป็นจำนวนมาก

ละครโทรทัศน์เริ่มเป็นที่นิยมอีกครั้งเมื่อมีเทปโทรทัศน์เข้ามามีบทบาทและทางสถานีก็ให้ความสำคัญกับรายการประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น ropy 2519 ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้มอบหมายให้ภัทราวดี มีชูธน (ศรีไตรรัตน์) เข้ามาจัดละครโดยใช้เทคนิคการบันทึกเทปโทรทัศน์ การสร้างฉาก การกำกับการแสดงด้วยความพิถีพิถัน ทำให้ละครโทรทัศน์ที่ผลิตออกมา น่าติดตามมากยิ่งขึ้น ผู้ชมเริ่มกลับมาสนใจละครโทรทัศน์ ทำให้เกิดการแข่งขันกันในการผลิตละครโทรทัศน์อีกครั้ง

การผลิตละครโทรทัศน์ ของผู้ผลิตแต่ละบริษัทและแต่ละสถานีในปัจจุบันจึงต้องมีวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ แตกต่างกันไป การดำเนินงานนั้นจะได้ประสบความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ วิธีการนำเสนอของแต่ละบริษัทผู้ผลิต วิธีหนึ่งที่ยอมรับปฏิบัติกันคือการลงทุนจ้างนักแสดงที่มีชื่อเสียงจากวงการต่าง ๆ เช่น วงการภาพยนตร์, วงการนักร้อง, วงการผู้ชนะการประกวดนางงาม และวงการของนายแบบโฆษณา เป็นต้น การพิถีพิถันและกล้าลงทุนในการสร้างฉากที่เหมาะสมหรือมีการถ่ายทำนอกสถานที่บางเรื่องถึงกับเดินทางไปถ่ายทำในต่างประเทศเพื่อความสมจริงตามบทประพันธ์และจุดหลักเพื่อการแข่งขันสำหรับการจะดึงดูดความสนใจของผู้ชม ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ผู้ผลิตหลายรายให้ความสำคัญในการปฏิบัติในลักษณะนี้

ดังนั้น การผลิตละครโทรทัศน์ให้ตรงตามความคาดหวังของผู้ผลิตนั้นจึงต้องผ่านกระบวนการในการผลิตอยู่หลายขั้นตอน นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการผลิตละครโทรทัศน์ให้ประสบความสำเร็จที่กำหนดไว้และรวมถึงผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อการผลิตด้วยเช่นกัน ซึ่งอาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญในการผลิตละครที่จะต้องเอาใจใส่ในเรื่องขององค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะและการแสวงหาความคิดสร้างสรรค์ที่ทาบพื้นฐานของความสามารถทางวิชาชีพและการคาดคะเน ลักษณะในการผลิตรายการละครอาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่สื่อความเป็นจริง ผู้รับสารและแม้แต่ผู้ผลิตเอง

การที่ผู้ผลิตจากหลายบริษัทหลายสถานีเกิดการแข่งขันในการผลิตละครโทรทัศน์เกิดแง่มุมต่าง ๆ ในการพิจารณาและสร้างสรรค์กระบวนการต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนเพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จในการสนองความต้องการของผู้รับสาร ซึ่งก็หมายถึงจะทำให้เป็นผลทำให้ในด้านธุรกิจการผลิตเกิดการคล่องตัวมากขึ้นซึ่งผู้ผลิตหลายรายให้ความสำคัญกับรายการละครโทรทัศน์ซึ่งให้ความสำคัญว่าคือสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่กำลังมีบทบาทอย่างมากมาเรียกว่าเป็น

รายการที่เป็นรายได้หลักของสถานีโทรทัศน์ในเวลานี้ โดยเฉพาะละครช่วงหลังข่าวตอนกลางคืน ที่ทำรายได้มากที่สุดให้กับสถานี

ในการนำเสนอข้อมูลเป็นการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการในการผลิตละครชุดโทรทัศน์ พ.ศ. 2536 นั้น จะเป็นการอธิบายให้เข้าใจถึงลักษณะการดำเนินงานและกระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์ของแต่ละบริษัทผู้ผลิตและสถานีโทรทัศน์ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อสมท. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 9 อสมท. ซึ่งแต่ละสถานีต่างก็มีบริษัทผู้ผลิตละครทางานผลิตงานให้ได้มากกว่า 2 บริษัท และมีผู้ผลิตที่มีความสามารถทั้งที่มีอยู่เดิมและพัฒนางานขึ้นมาใหม่ ๆ จำนวนมากไม่ว่าจะเป็นผู้จัด ผู้กำกับ และผู้เขียนบท ดังนั้นแง่มุมของกระบวนการผลิตในแต่ละขั้นตอนและปัจจัยเงื่อนไขงานการผลิตของแต่ละบริษัทหรือผู้ผลิตแต่ละรายนั้นต้องมีความแตกต่างกันเพื่อทำให้ผลงานที่ผลิตออกมาเป็นที่ยอมรับของสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ที่บริษัทผู้ผลิตมีโอกาสร่วมงานกัน การที่ผู้ศึกษาสนใจเรื่องกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์นั้นเนื่องจากผู้ศึกษาเป็นผู้หนึ่งที่มีโอกาสร่วมงานผลิตละครโทรทัศน์ให้กับสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ในฐานะเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการและต้องร่วมงานกับบริษัทผู้ผลิตต่าง ๆ จำนวนมาก แต่บริษัทที่สถานีไว้วางใจให้ผลิตงานอย่างต่อเนื่องนั้นมีอยู่เพียงไม่กี่บริษัท จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าบริษัทที่ประสบความสำเร็จนั้นน่าจะมีวิธีการและขั้นตอนที่แตกต่างไปจากบริษัทที่ผลิตละครโทรทัศน์โดยทั่วไป ๆ ไปตามปัจจัยและข้อกำหนดของสภาวะแวดล้อม นอกจากนี้การผลิตละครโทรทัศน์ยังประกอบด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่สำคัญ ๆ จำนวนมาก การได้รับรู้แง่มุมและประสบการณ์จากผู้ผลิตของบริษัทต่าง ๆ ได้สิ่งสมมาเป็นเวลานานจึงเป็นสิ่งที่มีความควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง

กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ ในการผลิตละครโทรทัศน์ที่ผู้ผลิตได้ถ่ายทอดให้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจศึกษาและผู้ผลิตรายการละครโทรทัศน์ในการนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาก่อนลงมือปฏิบัติ เพราะนอกจากจะทราบถึงกระบวนการที่สำคัญแล้วปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การทำงานที่ผ่านมาประสบความสำเร็จหรือ เกิดอุปสรรคนั้นจะเป็นข้อควรคำนึงที่สำคัญและเป็นการลดขั้นตอนต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นนอกจากกระบวนการผลิตด้วย ซึ่งจะส่งผลให้ เวลาและกำลังบุคคลตลอดจนเงินทุนไม่ต้องสิ้นเปลืองไปกับการผลิตละครเรื่องต่อไป

ปัญหาในการวิจัย

1. ลักษณะและขั้นตอนของกระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์มีลักษณะอย่างไร
2. ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ประกอบด้วยอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเข้าใจลักษณะและขั้นตอนของกระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์
2. เพื่อทราบปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลในการผลิตละครโทรทัศน์ในขั้นตอนการวางแผน (Planning) ขั้นตอนการเตรียมการ (Pre-Production) ขั้นตอนการถ่ายทำ (Production) และหลังการถ่ายทำ (Post-Production) โดยศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการผลิต ทั้งนี้ ศึกษาจากผู้ผลิตละครที่ประสบความสำเร็จในการผลิตละครโทรทัศน์ในแต่ละประเภทที่มีผลงานเป็นที่รู้จักจากผู้ชมของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9 เวลาหลังข่าว ภาศ 20.00 น.

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ละครโทรทัศน์เป็นรายการบันเทิงที่ได้รับความนิยมมากที่สุด
2. เนื่องจากการผลิตละครโทรทัศน์นั้น เป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง ผู้ผลิตจึงต้องการที่จะลดค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้มีผู้ชมมากที่สุดด้วย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ละครโทรทัศน์ไทย หมายถึง ละครที่ผลิตขึ้นเพื่อแพร่ภาพออกอากาศทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะ อาจจะเป็นละครสั้น ๆ จบในตอนหรือเป็นละครเรื่องยาวติดต่อกัน ทั้งนี้ได้ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3, 5, 7, 9 ช่วงเวลาหลัง

	ข่าวภาค 20.00 น.
ผู้ผลิต	หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่สำคัญในการผลิตละครโทรทัศน์ได้แก่ ผู้จัด, ผู้เขียนบท, ผู้กำกับการแสดง, ผู้กำกับรายการ ของบริษัทที่ผลิต หรือของสถานีโทรทัศน์
กระบวนการผลิต	หมายถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ในการผลิตรายการละครโทรทัศน์ ตั้งแต่ขั้นวางแผน ขั้นเตรียมการ ขั้นการถ่ายทำ และขั้นประเมินผลรายการ
ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิต	หมายถึง ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เอื้อต่อ การผลิตละครและปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการผลิตละครโทรทัศน์ให้เป็นไปตามความคาดหมาย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์หรือแนวทางสำหรับผู้สนใจการผลิตงานละครโทรทัศน์จะนำไปเป็นข้อคำนึงในกระบวนการผลิตงานละครโทรทัศน์ต่อไป
2. ช่วยให้ผู้รู้ผู้ดำเนินการผลิตละครโทรทัศน์ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานและจะเป็นแนวทางในการ "ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น" ออกจากกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ในอนาคต